

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DELEGATURA w ŁODZI

Aleja Piłsudskiego 8
90-051 Łódź, P - 73
Tel. (0-42) 636-36-89, Fax (0-42) 636-07-12
E-mail: lodz@uokik.gov.pl

RŁO/61-2/05/AS

Łódź, dnia 18 lutego 2005 r.

DECYZJA Nr RŁO 6/2005

Na podstawie art. 23c ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t. j. Dz. U. z 2003 r., nr 86, poz. 804; Nr 170, poz. 1652; Dz. U. z 2004 r. Nr 93, poz. 891; Nr 96, poz. 959) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. nr 18 poz. 172; Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 68), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wszczętego z urzędu przeciwko Iwonie Słoka-Głowik zamieszkałej w Kielcach przy ul. Okrzei 19/23 m 31 oraz Janinie Nogajczyk zamieszkałej w Kielcach przy ul. Szkolnej 37 m 63 prowadzącym Szkołę Języków Obcych „Euroschool” w Kielcach

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, wskazaną w art. 23a ust. 1 w. w. ustawy, bezprawne, godzące w interesy konsumentów działanie przedsiębiorców polegające na:

używaniu w Umowie o nauczanie języka obcego firmy wprowadzającej w błąd poprzez stwierdzenie, iż umowę zawiera Szkoła Języków Obcych „EUROSCHOOL”, a nie Iwona Słoka-Głowik zamieszkała w Kielcach przy ul. Okrzei 19/23 m 31 oraz Janina Nogajczyk zamieszkała w Kielcach przy ul. Szkolnej 37 m 63, które są rzeczywistymi podmiotami praw i obowiązków wynikających z tego stosunku prawnego

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania.

Uzasadnienie

I. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w ramach przeprowadzonego w terminie od 9 września 2004 r. do 25 października 2004 r. badania wzorców umownych na rynku nauczania języków obcych w województwie łódzkim i świętokrzyskim, zbadał wzorce umowne oraz materiały reklamowe stosowane przez Iwonę Słoka-Głowik zamieszkałą w Kielcach przy ul. Okrzei 19/23 m 31 oraz Janinę Nogajczyk zamieszkałą w Kielcach przy ul. Szkolnej 37 m 63 (zwane dalej Wspólniczkami) prowadzące Szkołę Języków Obcych „Euroschool” w Kielcach (zwana dalej Euroschool).

Analiza powyższych dokumentów wykazała, iż firma, którą posługują się Wspólniczki, może naruszać przepisy ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie

konkurencji i konsumentów (t. j. Dz. U. z 2003 r., nr 86, poz. 804 ze zm.) – zwana dalej ustawą o ochronie (...).

Z uwagi na powyższe, w dniu 4 stycznia 2005 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwany dalej Prezesem Urzędu) mocą postanowienia nr 1/61-2/05 wszczął postępowanie w sprawie stosowania przez Iwonę Słoka-Głowik oraz Janinę Nogajczyk prowadzących „Euroschool” w Kielcach praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów polegających na: bezprawnym, godzącym w interesy konsumentów działaniu polegającym na używaniu w Umowie o nauczanie języka obcego firmy wprowadzającej w błąd poprzez stwierdzenie, iż umowę zawiera Szkoła Języków Obcych „EUROSCHOOL”, a nie Iwona Słoka-Głowik zamieszkała w Kielcach przy ul. Okrzei 19/23 m 31 oraz Janina Nogajczyk zamieszkała w Kielcach przy ul. Szkolnej 37 m 63, które są rzeczywistymi podmiotami praw i obowiązków wynikających z tego stosunku prawnego, co może stanowić naruszenie art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie (...).

Odpowiadając na postawiony zarzut Wspólniczki oświadczyły, iż nie były świadome naruszenia prawa, które wystąpiło w ich umowie oraz iż było one efektem niedopatrzania, które zostało niezwłocznie naprawione poprzez uzupełnienie wzorca umowy. Na poparcie tych twierdzeń Wspólniczki przesłały nowy wzorzec umowy zawierający w lewym, górnym rogu informację o treści: „Szkoła Języków Obcych „Euroschool” Janina Nogajczyk i Iwona Słoka-Głowik – spółka cywilna. 25-007 Kielce ul. Sienkiewicza 30, tel. 344 96 99”. Ponadto dodały, iż nigdy świadomie nie posunęłyby się do działań bezprawnych, godzących w interesy swoich słuchaczy (dowód: pismo z dnia 12 stycznia 2005 r. wraz z załącznikami; karty 13-15).

II. Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny:

1. Iwona Słoka-Głowik zamieszkała w Kielcach przy ul. Okrzei 19/23 m 31 jest wpisana do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Prezydenta Miasta Kielce pod nr 20087/01/U (dowód: zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej; karta 8)

2. Janina Nogajczyk zamieszkała w Kielcach przy ul. Szkolnej 37 m 63 jest wpisana do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Prezydenta Miasta Kielce pod nr 22059/03/U (dowód: zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej; karta 9)

3. W celu zawarcia umowy Wspólniczki korzystają z wzorca umowy (dowód: wzorzec umowy; karta 5 i 14)

4. Umowa na wstępie zawiera zapis: „zawarta w dniu _____ pomiędzy _____ zamieszkałym (a) w _____, zwanym (a) dalej SŁUCHACZEM/OPIEKUNEM, a Szkołą Języków Obcych „EUROSCHOOL”, zwaną dalej SZKOŁĄ, dotycząca kursu języka _____” (dowód: wzorzec umowy; karta 5 i 14).

5. Poprawiona umowa zawiera w lewym górnym rogu informację o treści: „Szkoła Języków Obcych „Euroschool” Janina Nogajczyk i Iwona Słoka-Głowik – spółka cywilna. 25-007 Kielce ul. Sienkiewicza 30, tel. 344 96 99” (dowód: wzorzec umowy; karta 14).

III. Prezes Urzędu ustalił następujący stan prawny:

1. Art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie (...) stanowi, iż przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów.

2. Zgodnie z art. 43² § 1 k.c. przedsiębiorca działa pod firmą.

3. Art. 43³ § 2 k.c. stanowi, iż firma nie może wprowadzać w błąd, w szczególności co do osoby przedsiębiorcy, przedmiotu działalności przedsiębiorcy, miejsca działalności, źródeł zaopatrzenia.

4. Art. 43⁴ k.c. stanowi, iż firmą osoby fizycznej jest jej imię i nazwisko. Nie wyklucza to włączenia do firmy pseudonimu lub określeń wskazujących na przedmiot działalności przedsiębiorcy, miejsce jej prowadzenia oraz innych określeń dowolnie obranych.

IV. Oceniając przedstawiony stan faktyczny i prawny organ antymonopolowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie (...) przesłankami zaistnienia zakazanej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów jest:

- 1) działanie przedsiębiorcy
- 2) noszące znamiona bezprawności
- 3) godzące w zbiorowy interes konsumentów.

Ad. 1 Jak zostało wykazane powyżej, Iwona Słoka-Głowik oraz Janina Nogajczyk są wpisane do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Prezydenta Miasta Kielce. Przedmiotem Ich działalności jest między innymi nauczanie języków obcych. Iwona Słoka-Głowik oraz Janina Nogajczyk są związane umową spółki cywilnej (dowód: karta 15), która nie wywiera wpływu na kwestię podmiotowości prawnej w ramach prowadzonej przez Nie działalności gospodarczej. Wspólniczki są więc przedsiębiorcami w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie (...).

Ad. 2 Bezprawność to sprzeczność zachowania z przepisami prawa zawartymi w różnych jego gałęziach oraz z zasadami współżycia społecznego. Chodzi więc o sprzeczność z szeroko rozumianym porządkiem prawnym jako całością. Istotnym jest również fakt, iż bezprawność jest czynnikiem o charakterze obiektywnym, niezależnym od wystąpienia szkody czy od zamiaru podmiotu dopuszczającego się działań bezprawnych.

Analiza powołanych wcześniej przepisów prowadzi do następujących wniosków: Każdy przedsiębiorca winien działać pod firmą. Oznacza to, iż wszelkie czynności prawne w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej muszą być dokonywane pod tą firmą. Nie budzi wątpliwości, iż jedną z głównych czynności prawnych dokonywanych w ramach prowadzenia działalności gospodarczej polegającej na świadczeniu usług jest zawieranie umów z klientami. Co za tym idzie, zawieranie umów musi się odbywać pod firmą.

Firma przedsiębiorcy, jak wskazuje art. 43³ k.c., pełni taką samą funkcję, jak imię i nazwisko osoby fizycznej. Co za tym idzie, musi być wystarczająco odmienna od innych firm, by nie wprowadzać w błąd, w szczególności co do osoby przedsiębiorcy, przedmiotu działalności przedsiębiorcy, miejsca działalności, źródeł zaopatrzenia. Fakty, w odniesieniu do których firma nie może wprowadzać w błąd, zostały w przepisie art. 43³ k.c. wyliczone przykładowo. Co za tym idzie, należy przyjąć, iż firma nie może wprowadzać w błąd co do żadnych okoliczności prowadzenia działalności gospodarczej przez przedsiębiorcę. Celem firmy jest więc umożliwienie identyfikacji podmiotu prawa, który występuje na rynku.

Art. 43⁴ k.c. stanowi, iż firmą osoby fizycznej jest jej imię i nazwisko, ale nie wyklucza to, dla większej precyzji i zwiększenia możliwości identyfikacji podmiotu, włączenia do firmy innych elementów, takich jak pseudonim, określenie wskazujące na przedmiot działalności, miejsce jej prowadzenia bądź innych określeń. Z uwagi na treść art. 43³ k.c., w przypadku niektórych osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą

włączenie innych elementów do firmy będzie niezbędne, tak by firma umożliwiła odróżnienie przedsiębiorcy od innych.

Mając na uwadze powyższe kwestie, należy przyjąć, iż nie jest wystarczającym podaniem w umowie jedynie nazwy szkoły, która jest prowadzona przez Wspólniczki. Może to bowiem prowadzić do błędnego przekonania konsumentów, iż podmiotem zobowiązanym z niniejszej umowy jest właśnie szkoła. Konsument zawierający umowę zasługuje na szczególną ochronę, ponieważ jest słabszą stroną występującą w obrocie prawnym. Informacja co do tego, kto jest stroną zawieranej przez niego umowy jest podstawowa i bardzo istotna. Pewność obrotu i możliwość realizowania jakichkolwiek praw wynikających ze stosunku prawnego jest zagwarantowana tylko wtedy, gdy konsument wie, z kim zawiera umowę. W niniejszej sprawie Wspólniczki posługiwały się we wzorcu umowy firmą, która bez wątplenia wprowadzała w błąd, ponieważ sugerowała, iż to szkoła Euroschool jest podmiotem praw i obowiązków płynących z zawartej umowy. W całym wzorcu nie występuje nigdzie stwierdzenie, że to Wspólniczki są podmiotami umowy. Naruszenie interesów konsumentów było więc rażące.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności należy stwierdzić, iż przesłanka bezprawności została spełniona.

Ad. 3 Każde działanie bezprawne w ramach danego stosunku prawnego godzi w interesy drugiej strony kontraktu. Przepisy prawa o charakterze bezwzględnie obowiązującym wprowadzono bowiem do porządku prawnego po to, by chronić dobro zasługujące na ochronę.

Przepisy ustawy o ochronie (...) nie definiują pojęcia zbiorowego interesu konsumentów. Z całą pewnością mamy do czynienia z takim interesem gdy działania przedsiębiorcy dotyczą zbiorowości i mogą dotknąć każdego potencjalnego klienta tego przedsiębiorcy, czyli gdy są powszechne.

W niniejszej sprawie mamy do czynienia z godzeniem w prawa nieograniczonej grupy konsumentów, którzy zawarli bądź zamierzali zawrzeć umowę z Iwoną Słoka-Głowik oraz Janiną Nogajczyk. Powyższy fakt decyduje o tym, iż trzecia przesłanka została spełniona.

Jak zostało wskazane powyżej, Wspólniczki w piśmie z dnia 12 stycznia 2005 r. oświadczyły, iż działanie polegające na używaniu w Umowie o nauczanie języka obcego firmy wprowadzającej w błąd poprzez stwierdzenie, iż umowę zawiera Szkoła Języków Obcych „EUROSCHOOL” było efektem niedopatrzenia i zostało naprawione poprzez uzupełnienie stosowanego wzorca umowy o informację o Wspólniczkach. Prezes Urzędu uznał, iż pomimo dokonania przez Wspólniczki zmian we wzorcu nie nastąpiło zaniechanie stwierdzonej praktyki. Wspólniczki wprowadzając do obrotu nowy wzorec nie odniosły się w ogóle do kwestii wciąż obowiązujących umów, które zostały wcześniej zawarte na wadliwym wzorcu. Należy zwrócić uwagę na fakt, iż umowa o pobieranie nauki w szkole językowej jest podstawą stosunku o charakterze ciągłym. W związku z tym nie można mówić o zaniechaniu stosowania stwierdzonej praktyki do momentu wygaśnięcia lub zmiany treści wcześniej zawartych umów.

Wobec spełnienia przesłanek koniecznych do stwierdzenia praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów określonych w art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie (...) organ antymonopolowy orzekł jak w sentencji.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie (...) w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej

doręczenia, za pośrednictwem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatury w Łodzi.

Z upoważnienia Prezesa Urzędu
Ochrony Konkurencji i
Konsumentów Dyrektor Delegatury
w Łodzi

Iwona BIELSKA

Otrzymuje:

Iwona Słoka-Głowik

Ul. Okrzei 19/23 m 31

25-525 Kielce

Janina Nogajczyk

Ul. Szkolna 37 m 63

25-604 Kielce

